

N:o 106.

Af Herr **J. Jonasson**: *Angående underdånig hemställan till Kongl. Maj:t om uppgörande af ny stat för folkskoleväsendet.*

För dem, som varit i tillfälle göra sig förtrogna med den stora allmänhetens tankar och önskningsar, är det nogsammt bekant att det förhållande, hvori samma allmänhet nu står till folkskoleväsendet, långtifrån är det rätta och önskvärda. Man hör ofta uttalas missnöje deröfver, att, då lärjungarne vid rikets elementarläroverk, de, som komma i åtnjutande af den s. k. högre bildningen och hvilkas lefnadsvilkor i allmänhet äro betydligt bättre än det egentliga folkets, erhålla sin undervisning afgiftsfritt, — då dessa läroverk utslutande underhållas af staten — måste deremot allmogen och de mindre bemedlade klasserna på ett ganska kännbart sätt betala för den relativt knappa undervisning, som kommer folkskolornas lärjungar till del. Uttaxeringen af de särskilda kommunernas folkskoleafgifter, som till följd af stegrad behof af skollokaler eller lärarekrafter då och då ökas, under det man finner eller tror sig finna, att undervisningens resultat icke växer i motsvarande grad, alstrar en afvoghet mot skolan och dess lärare, som naturligen icke kan annat än ofördelaktigt inverka på undervisningen. Sådant förhållande nu är stå folkskolelärarne i ett visst beroende af de skattebetalande och anse sig på visst sätt skyldige att hafva undseende för deras önskningsar, äfven om dessa icke öfverensstämma med lärarens egna åsikter eller, såsom understundom händt, till och med stå i strid med folkskolestadgans föreskrifter. Att ett sådant förhållande icke kan lända den offentliga undervisningen till fromma, inses lätt. Läraren måste, om han skall kunna med tillbörlig kraft och framgång verka i sitt ansvarsfulla kall, hafva fria händer och vara fullkomligt oberoende af alla personliga förhållanden samt hvarken betraktas eller sjelf betrakta sig som den och den kommunens daglönare.

För ernående af ett annat och bättre förhållande härutinnan finnes, enligt min tanke, endast en utväg, nemligen att staten öfvertager hela folkskoleväsendet och sålunda äfven besörjer skollärarnes aflöning. Om för sådant ändamål den nuvarande skyddsafgiften i sin helhet toges i anspråk, och deremot till hvarje folkskolelärare ansloges en fast aflöning på stat, tillräcklig för hans tarfliga men bekymmerfria bergning, skulle, efter min åsigt, de

af mig här ofvan antydda missförhållanden fullständigt häfvas och folkskolan vida bättre än nu uppfylla sitt ändamål. På grund af hvad jag sålunda haft äran anföra, vågar jag föreslå,

att Riksdagen måtte ingå till Kongl. Maj:t med en underdånig anhållan, det Kongl. Maj:t täcktes, med bibehållande för detta ändamål af hela den nuvarande skyddsafgiften, låta uppgöra ny stat för folkskoleväsendet på sådant sätt, att samtliga folkskolelärares aflöning utgår på stat, såsom förhållandet nu är vid rikets elementarläroverk.

Om remiss till vederbörligt utskott anhålles vördsamt.

Stockholm den 26 Januari 1872.

J. Jonasson,
från Calmar län.

N:o 107.

Af Herr **J. F. Fredricson:** *Om antagande af det utaf vederbörande komiterade afgifna förslag till införande af fastighetsböcker m. m.*

Vid 1859 och 1860 års riksdag hafva Rikets Ständer i underdånig skrifvelse den 11 Augusti sistnämnda år, med tillkännagifvande, att de för sin del ansåge att en hvar, som genom laga fång, af hvad beskaffenhet det vara må, åtkommit fast egendom, borde förpligtas att derå söka lagfart, samt att sådana grund- och hypoteksböcker, som i nämnda skrifvelse blifvit omförmälda, borde i riket införas, anhållit, att Kongl. Maj:t måtte tackas utarbета och Rikets Ständer förelägga de förslag till stadganden i nämnda hänseende, som kunde vara erforderliga.